

การจัดระดับค่านิยมวิถีปฏิบัติและค่านิยมจุดหมายปลายทาง

ค่านิยมวิถีปฏิบัติ

ในการศึกษาค่านิยมของชววนาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งชววนาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีพื้นที่นาอยู่ในเขตโครงการชลประทานกับกลุ่มที่มีพื้นที่นาอยู่นอกเขตโครงการชลประทานจังหวัดมหาสารคาม

สำหรับการจัดระดับค่านิยมวิถีปฏิบัติของกลุ่มชววนาทั้ง 2 กลุ่มนี้จากการทดสอบปรากฏผลออกมาดังนี้

ค่านิยมวิถีปฏิบัติทั้งหมด 11 ค่านิยม โดยเรียงจากตำแหน่งอันดับสูง - ต่ำ

1. การพึ่งพาอาศัย
2. ความซื่อสัตย์
3. ความกตัญญูรู้คุณ
4. การเป็นตัวของตัวเอง
5. การปรับตัวเข้ากับจังหวะและสิ่งแวดล้อม
6. การรักษาน้ำใจกัน
7. ความรับผิดชอบ
8. การให้อภัย
9. ความอ่อนน้อมเชื่อฟัง
10. ความมีน้ำใจเมตตาอารี
11. ความสนุกสนานร่าเริง

จากการศึกษาครั้งนี้แสดงผลได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย (Mean) และ "อันดับตำแหน่งร่วม" ของค่านิยมวิถีปฏิบัติ

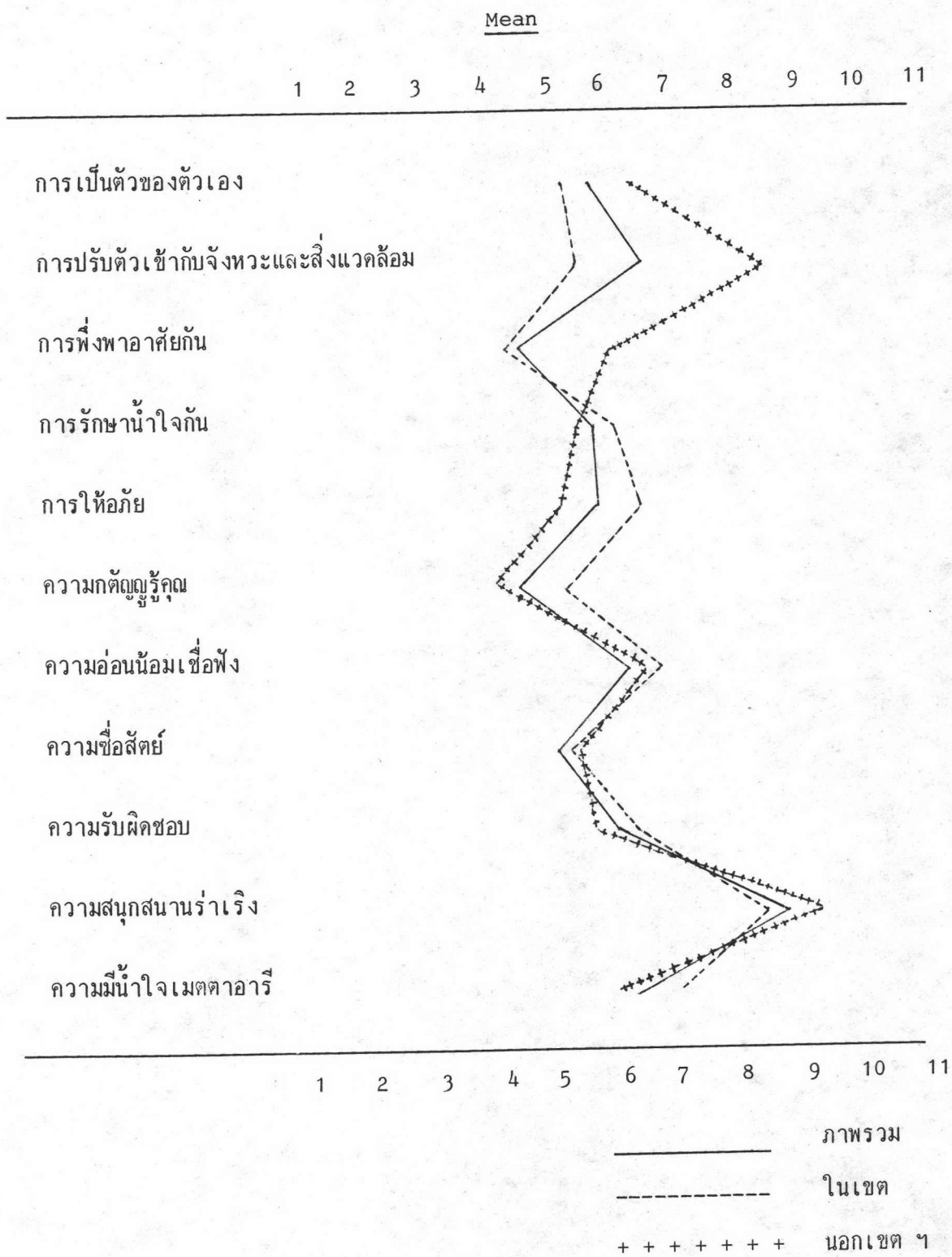
ค่านิยม วิถีปฏิบัติ N =	ในเขต	นอกเขต	\bar{X}_t
	60	44	
1. การเป็นตัวของตัวเอง	5.25 (4)	6.60 (9)	5.85
2. การปรับตัวเข้ากับจังหวัดและ สิ่งแวดล้อม	5.41 (5)	5.66 (10)	6.79
3. การพึ่งพาอาศัยกัน	4.65 (1)	5.02 (2)	4.81
4. การรักษาน้ำใจกัน	6.21 (6)	5.43 (7)	5.88
5. การให้อภัย	6.51 (8)	5.22 (5)	5.96
6. ความกตัญญูรู้คุณ	5.05 (3)	4.04 (1)	4.62
7. ความอ่อนน้อมเชื่อฟัง	6.57 (9)	6.31 (8)	6.46
8. ความซื่อสัตย์	5.03 (2)	5.16 (4)	5.09
9. ความรับผิดชอบ	6.40 (7)	5.40 (6)	5.98
10. ความสนุกสนานร่าเริง	8.41 (11)	8.81 (11)	8.58
11. ความมีน้ำใจเมตตาอารี	6.60 (10)	5.04 (3)	5.94

ตัวเลขที่ปรากฏคือค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนตัวเลขในวงเล็บคือ "อันดับตำแหน่งร่วม"

\bar{X}_t คือค่ามัชฌิมเลขคณิตรวม

จากตารางที่ 8 แสดงค่านิยมวิถีปฏิบัติในลักษณะของ "ภาพรวม" ได้ดังนี้

รูปที่ 1 "ภาพรวม" ค่านิยมวิถีปฏิบัติของกลุ่มชาวนาในโครงการชลประทานกับกลุ่มนอกเขตโครงการชลประทาน

เพื่อสะดวกแก่การวิเคราะห์ อาจแสดงค่านิยมวิถีปฏิบัติ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นการเรียงลำดับความสำคัญของค่านิยมวิถีปฏิบัติของชาวนาทั้งสองกลุ่มดังกล่าวได้ดังนี้

ลำดับที่	ค่านิยมวิถีปฏิบัติ : ในเขต ฯ	ลำดับที่	ค่านิยมวิถีปฏิบัติ : นอกเขต ฯ
1.	การพึ่งพาอาศัยกัน	1.	ความกตัญญูรู้คุณ
2.	ความซื่อสัตย์	2.	การพึ่งพาอาศัยกัน
3.	ความกตัญญูรู้คุณ	3.	ความมีน้ำใจเมตตาอารี
4.	การเป็นตัวของตัวเอง	4.	ความซื่อสัตย์
5.	การปรับตัวเข้ากับจังหวะและ สิ่งแวดล้อม	5.	การให้อภัย
6.	การรักษาน้ำใจกัน	6.	ความรับผิดชอบ
7.	ความรับผิดชอบ	7.	การรักษาน้ำใจกัน
8.	การให้อภัย	8.	ความอ่อนน้อมเชื่อฟัง
9.	ความอ่อนน้อมเชื่อฟัง	9.	การเป็นตัวของตัวเอง
10.	ความมีน้ำใจเมตตาอารี	10.	การปรับตัวเข้ากับจังหวะและ สิ่งแวดล้อม
11.	ความสนุกสนานร่าเริง	11.	ความสนุกสนานร่าเริง

จากการเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าค่านิยมวิถีปฏิบัติ จำแนกและเปรียบเทียบตามกลุ่มชาวนา ซึ่งอยู่ในเขตโครงการชลประทาน และนอกเขตโครงการชลประทาน ค่านิยมทั้งสองชุดนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกัน ระหว่างค่านิยมวิถีปฏิบัติของชาวนาสองกลุ่มอย่างเห็นได้ชัด นับว่าเกือบทุกค่านิยมก็ว่าได้ มีเพียงหนึ่งค่านิยมเท่านั้นที่ไม่ต่างกันคือ "ความสนุกสนานร่าเริง"

นั้นก็แปลว่าผลของการพัฒนาด้วยระบบชลประทานสมบูรณ์แบบ มิได้ทำให้ค่านิยมในเรื่องของความสนุกสนานร่าเริงของเกษตรกรเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด

จะอย่างไรก็ตาม แม้จะพบว่าค่านิยมวิถีปฏิบัติ ในลักษณะกลุ่มของเกษตรกรสองกลุ่มดังกล่าวมีความแตกต่างกันแต่หากมองเปรียบเทียบในลักษณะแยกย่อยออกไปแล้ว อาจแบ่งกลุ่มค่านิยมออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ

1. ค่านิยมของเกษตรกรสองกลุ่ม ที่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือ ค่านิยม "การเป็นตัวของตัวเอง" (ใน 4 : นอก 9) "การปรับตัวเข้ากับจังหวัดและสิ่งแวดล้อม" (ใน 5 : นอก 10) "ความมีน้ำใจเมตตาอารี" (ใน 10 : นอก 3) "การให้อภัย" (ใน 8 : นอก 5)

ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เกษตรกรที่อาศัยอยู่นอกเขตโครงการชลประทานนั้นให้ความสำคัญค่านิยม "การให้อภัย" และ "ความมีน้ำใจเมตตาอารี" ในอันดับค่อนข้างสูง ในขณะที่เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในเขตโครงการชลประทานให้ความสำคัญน้อย โดยเฉพาะค่านิยม "ความมีน้ำใจเมตตาอารี" ให้ความสำคัญน้อยมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผลของการพัฒนาด้วยระบบการเกษตรแผนใหม่ทำให้คนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากขึ้น คำนี้ถึงรายได้ที่ตนจะได้รับมากกว่าที่จะนึกถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จึงเป็นผลทำให้ค่านิยมในเรื่องความมีน้ำใจเมตตาอารีลดความสำคัญลงไป

ขณะเดียวกันเกษตรกรในเขตโครงการชลประทาน ให้ความสำคัญต่อค่านิยมการเป็นตัวของตัวเองและการปรับตัวเข้ากับจังหวัดและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพราะในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ก่อให้เกิดการแข่งขัน การอยู่รอดในสังคมที่แข่งขันกันจึงจำเป็นต้องพึ่งตนเอง และการปรับตัวเข้ากับจังหวัด และสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนสำคัญมาก ด้วยเหตุนี้เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในเขตโครงการชลประทานซึ่งผูกพันกับระบบเศรษฐกิจแผนใหม่มากกว่าจึงให้ความสำคัญค่านิยมในเรื่อง "การเป็นตัวของตัวเอง" และ "การปรับตัวเข้ากับจังหวัดและสิ่งแวดล้อม" มากกว่าชาวนาที่อยู่นอกเขตโครงการชลประทาน ซึ่งผูกพันกับระบบเศรษฐกิจแบบเดิม เช่น การประกอบอาชีพเพียงเพื่อพอกินพอกิน

2. ค่านิยมของชาวนาสองกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างในเรื่องของการเรียงลำดับความสำคัญเพียงเล็กน้อย ได้แก่ ค่านิยม "การพึ่งพาอาศัยกัน" (ใน 1 : นอก 2)

"การรักษาหัวใจกัน" (ใน 6 : นอก 7) "ความกตัญญูรู้คุณ" (ใน 3 : นอก 1) "ความอ่อนน้อมเชื่อฟัง" (ใน 9 : นอก 8) "ความซื่อสัตย์" (ใน 2 : นอก 4) "ความรับผิดชอบ" (ใน 7 : นอก 6)

จะเห็นได้ว่า ชาวนาที่อาศัยอยู่นอกเขตโครงการชลประทานกับในเขตโครงการชลประทานต่างก็ให้ความสำคัญแก่ค่านิยม "ความกตัญญูรู้คุณ" และ "การพึ่งพาอาศัยกัน" ในอันดับสูง และมีข้อที่น่าสังเกตประการหนึ่ง คือ แม้ว่าชาวนาที่อยู่ในเขตโครงการชลประทาน จะให้ความสำคัญต่อค่านิยม "การเป็นตัวของตัวเอง" หรือการพึ่งตนเองมากขึ้นแต่ยังมองเห็นความสำคัญของ "การพึ่งพาอาศัยกัน" ถึงกับจัดลำดับความสำคัญไว้เป็นอันดับหนึ่ง ทั้งนี้ก็อาจจะเป็นเพราะเหตุผลที่ว่า การที่ต้องเข้ามาอยู่ในระบบเศรษฐกิจแผนใหม่นั้น ทำให้ต้องทำงานหนักขึ้น กล่าวคือ มีงานทำเกือบตลอดทั้งปี และแนวโน้มของครอบครัวยังมีขนาดเล็กลงในลักษณะของการเป็นครอบครัวเดี่ยว จากการทำงานหนักมากขึ้นและแรงงานในครอบครัวเหลือน้อยลงนี้เอง น่าจะเป็นเหตุให้ชาวนาที่อยู่ในเขตโครงการชลประทานมองเห็นความสำคัญของ "การพึ่งพาอาศัยกัน" จนกระทั่งจัดลำดับความสำคัญไว้เป็นลำดับที่ 1 ดังกล่าว

ส่วนชาวนาที่อาศัยอยู่นอกเขตโครงการชลประทานนั้น สภาพเศรษฐกิจสังคมยังไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก "การพึ่งพาอาศัยกัน" นั้นเป็นสิ่งที่ชาวชนบทมีต่อกันจนเป็นเรื่องธรรมดา การให้ความสำคัญในเรื่องของการพึ่งพาอาศัยกันจึงมีน้ำหนักลดลงกว่า "ความกตัญญูรู้คุณ" ซึ่งการให้ความสำคัญของความกตัญญูรู้คุณของชาวนาที่อยู่นอกเขตโครงการชลประทาน จึงจัดไว้เป็นอันดับหนึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของสุนทร โคมิน และ สนิท สมักรการ ที่ศึกษาเรื่องค่านิยมของชาวนา ซึ่งผลของการศึกษาปรากฏว่าชาวนาในกลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญแก่ "ความกตัญญูรู้คุณ" โดยจัดไว้เป็นลำดับที่หนึ่งเช่นกัน

สำหรับค่านิยม "การรักษาหัวใจ" "ความอ่อนน้อมเชื่อฟัง" "ความซื่อสัตย์" และ "ความรับผิดชอบ" นั้น เกษตรกรของทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญไว้ในลำดับกลาง ๆ

3. ค่านิยมของเกษตรกรทั้งสองกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกันคือค่านิยม "ความสนุกสนานร่าเริง" ซึ่งเป็นค่านิยมไว้ในลำดับสุดท้ายการศึกษาครั้งนี้จึงพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร โคมิน และ สนิท สมักรการ ซึ่งพบว่าชาวนาในกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญแก่ค่านิยม "ความสนุกสนานร่าเริง" ไว้ในลำดับสุดท้ายเช่นกัน

ค่านิยมจุดหมายปลายทาง

ค่านิยมจุดหมายปลายทางมีทั้งหมด 10 ค่านิยม โดยเรียงจากอันดับสูง - ต่ำ

1. การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง	2. ความมั่นคงของประเทศชาติ
3. ความภาคภูมิใจในตัวเอง	4. การมีชีวิตที่สบายพอสมควร
5. ความสงบสุขทางใจ	6. ความสุขในชีวิตครอบครัว
7. ความรักอิสระเสรี	8. การช่วยเหลือผู้อื่น
9. โลกที่มีสันติสุข	10. ความเสมอภาค

จากการศึกษาครั้งนี้แสดงผลได้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย (Mean) และอันดับตำแหน่งร่วม ของค่านิยมจุดหมายปลายทาง

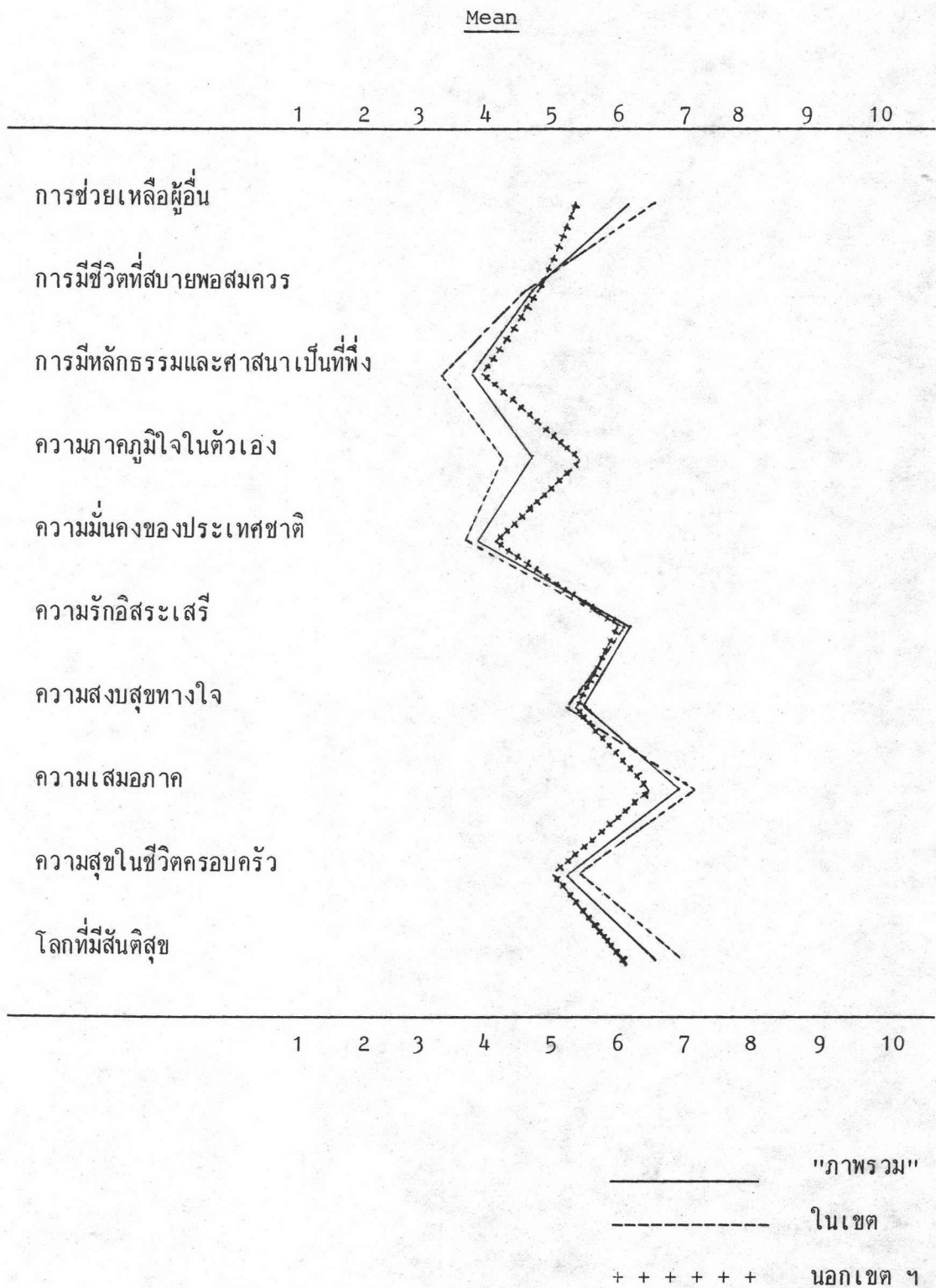
ค่านิยม จุดหมายปลายทาง N =	ในเขต	นอกเขต	\bar{x}_t
	60	44	
1. การช่วยเหลือผู้อื่น	6.88 (8)	5.34 (5)	6.13
2. การมีชีวิตที่สบายพอสมควร	4.91 (4)	5.06 (3)	4.97
3. การมีหลักธรรมและศาสนา เป็นที่พึ่ง	3.40 (1)	4.75 (2)	3.97
4. ความภาคภูมิใจในตัวเอง	4.11 (3)	5.86 (7)	4.85
5. ความมั่นคงของประเทศชาติ	3.95 (2)	4.72 (1)	4.28
6. ความรักอิสระเสรี	6.13 (7)	6.00 (8)	6.08
7. ความสงบสุขทางใจ	5.51 (5)	5.45 (6)	5.48
8. ความเสมอภาค	7.23 (10)	6.50 (1)	6.92
9. ความสุขในชีวิตครอบครัว	5.85 (6)	5.20 (4)	5.58
10. โลกที่มีสันติสุข	7.00 (9)	6.07 (9)	6.61

ตัวเลขที่ปรากฏคือค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนตัวเลขในวงเล็บคือ "อันดับตำแหน่งร่วม"

\bar{x}_t คือมัชฌิมเลขคณิต

จากตารางที่ 9 แสดงค่านิยมในลักษณะของ "ภาพรวม" ได้ดังนี้

รูปที่ 2 "ภาพรวม" ค่านิยมจุดหมายปลายทางของกลุ่มชาวนาในเขตโครงการชลประทาน และนอกเขตโครงการชลประทาน

เพื่อสะดวกแก่การวิเคราะห์ผู้ศึกษาได้แสดงค่านิยมจุดหมายปลายทางเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นการเรียงลำดับความสำคัญ ของค่านิยมจุดหมายปลายทาง ของเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในเขต และนอกเขตโครงการชลประทาน ได้ดังนี้

ลำดับที่ ค่านิยมจุดหมายปลายทาง:ในเขต ฯ	ลำดับที่ ค่านิยมจุดหมายปลายทาง:นอกเขต ฯ
1. การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง	1. ความมั่นคงของประเทศชาติ
2. ความมั่นคงของประเทศชาติ	2. การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง
3. ความภาคภูมิใจในตัวเอง	3. การมีชีวิตที่สบายพอสมควร
4. การมีชีวิตที่สบายพอสมควร	4. ความสุขในชีวิตครอบครัว
5. ความสงบสุขทางใจ	5. การช่วยเหลือผู้อื่น
6. ความสุขในชีวิตครอบครัว	6. ความสงบสุขทางใจ
7. ความรักอิสระเสรี	7. ความภาคภูมิใจในตัวเอง
8. การช่วยเหลือผู้อื่น	8. ความรักอิสระเสรี
9. โลกที่มีสันติสุข	9. โลกที่มีสันติสุข
10. ความเสมอภาค	10. ความเสมอภาค

จากการเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าค่านิยมจุดหมายปลายทางจำแนกและเปรียบเทียบตามกลุ่มชาวนา ซึ่งอยู่ในเขตโครงการชลประทาน และนอกเขตโครงการชลประทาน ค่านิยมทั้งสองชุดนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่าง ระหว่างค่านิยมจุดหมายปลายทางของชาวนาสองกลุ่มอย่างไม่สู้เด่นชัดนัก เพราะมีถึง 2 ค่านิยมที่ชาวนาทั้งสองกลุ่มจัดไว้ในระดับเดียวกัน คือค่านิยม "โลกที่มีสันติสุข" และ "ความเสมอภาค" นั่นก็แปลว่าผลของการพัฒนาด้วยระบบชลประทาน

สมบูรณ์แบบมิได้ทำให้ค่านิยมดังกล่าวของชาวนาไทยเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด

หากพิจารณาค่านิยมจุดหมายปลายทางทั้ง 10 ค่านิยมดังกล่าวแล้วอาจแบ่งกลุ่มค่านิยมออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ค่านิยมของชาวนาสองกลุ่มที่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดนั้น คือ "การช่วยเหลือผู้อื่น" (ใน 8 : นอก 5) "ความภาคภูมิใจในตัวเอง" (ใน 3 : นอก 7) "ความสุขในชีวิตครอบครัว" (ใน 6 : นอก 4)

ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า จากค่านิยมทั้ง 3 ค่านิมนั้น ชาวนาที่อยู่ในเขตโครงการชลประทานให้ความสำคัญต่อความภาคภูมิใจในตัวเอง ในอันดับที่สูงกว่าชาวนาที่อาศัยอยู่นอกเขตโครงการชลประทาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะชาวนาในเขตโครงการชลประทานทำงานหนักมากชั้น มีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น และมีความสามารถในการประกอบอาชีพมากขึ้น จึงได้ให้ความสำคัญแก่ค่านิยม "ความภาคภูมิใจในตัวเองมาก" ในอันดับสูงกว่าชาวนาออกเขตโครงการ ซึ่งจัดอยู่ใน "เขตเกษตรล้าหลัง" และจาก "ข้อมูลทั่วไป" ซึ่งพบว่าชาวนาออกเขตโครงการชลประทานยังมีลักษณะครอบครัวเป็นแบบครอบครัวขยาย การให้ความสำคัญกับ "ความสุขในชีวิตครอบครัว" "การพึ่งพาอาศัยกัน" ช่วยเหลือเกื้อกูลกันจึงมีมาก

2. ค่านิยมของชาวนาสองกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างในเรื่องของการจัดลำดับความสำคัญเพียงเล็กน้อย ได้แก่ "การมีชีวิตที่สบายพอสมควร" (ใน 4 : นอก 3) "การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง" (ใน 1 : นอก 2) "ความมั่นคงของประเทศชาติ" (ใน 2 : นอก 1) "ความรักอิสระเสรี" (ใน 7 : นอก 8) "ความสงบสุขทางใจ" (ใน 5 : นอก 6)

ข้อที่น่าสังเกตในกรณีดังกล่าวคือ ชาวนาที่อาศัยอยู่นอกเขตโครงการชลประทานให้ความสำคัญในเรื่อง "ความมั่นคงของประเทศชาติ" ในอันดับสูงสุด ซึ่งตรงกับงานวิจัยของสุนทร โคมิน และ สนิท สมักรการ ที่ทำการศึกษาค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างชาวนา ส่วนชาวนาที่อาศัยอยู่ในเขตโครงการชลประทานกลับให้ความสำคัญกับเรื่อง ความมั่นคงของประเทศชาติเป็นลำดับที่สองสาเหตุที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของลำดับเพียงเล็กน้อยนี้ก็อาจจะเป็นเพราะผู้ตอบคำถามใจที่จะเลือกตอบว่าระหว่างชาติกับศาสนาอย่างไหนควรจะมาก่อนประการหนึ่งอีกประการหนึ่ง จาก "ข้อมูลทั่วไป" นั้นปรากฏว่ากลุ่มชาวนาที่อยู่นอกเขตโครงการชลประทานเป็นชายถึง

ร้อยละ 77.1 ส่วนชวานาที่อาศัยอยู่ในเขตโครงการชลประทานนั้นเป็นชายเพียง ร้อยละ 47.2 ความแตกต่างในเรื่องเพศดังกล่าวจะทำให้การจัดลำดับของความสำคัญระหว่าง "ความมั่นคงของประเทศชาติ" และการมีหลักธรรม และศาสนาเป็นที่พึ่ง แตกต่างกันกล่าวคือชวานาที่อาศัยอยู่นอกเขตโครงการชลประทานจากกลุ่มตัวอย่างเป็นชายมากกว่าหญิง จึงให้ความสำคัญแก่ความมั่นคงของประเทศชาติมากกว่าการมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง ขณะที่ชวานาที่อาศัยอยู่ในเขตโครงการชลประทานจากกลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงมากกว่าชาย จึงให้ความสำคัญแก่การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่งมากกว่าความมั่นคงของประเทศชาติ

3. ค่านิยมของชวานาสองกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกันคือค่านิยม "โลกที่มีสันติสุข" และค่านิยม "ความเสมอภาค" ซึ่งค่านิยมโลกที่มีสันติสุขถูกจัดไว้ในลำดับที่ 9 และค่านิยมของความเสมอภาคอยู่ในลำดับที่ 10 ค่านิยมทั้งสองได้ถูกจัดไว้ในลำดับท้าย ๆ ด้วยกัน ซึ่งมีข้อที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้นับว่าน่าสนใจก็คือ ชวานาทั้งสองกลุ่มยังมีได้ให้ความสนใจกับเรื่อง การมีความเท่าเทียมกัน ความยุติธรรมในสังคม และสังคมภายนอกที่มีความสงบสุขมากเท่าที่ควร

เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นมากขึ้น ได้ทำการทดสอบทางสถิติ โดยใช้วิธี T-Test ทำการทดสอบเพื่อหาความแตกต่างทางค่านิยมวิถีปฏิบัติ และค่านิยมจุดหมายปลายทาง ตารางที่ 10 แสดงค่านิยมวิถีปฏิบัติ จากการทดสอบค่า T-Test แล้ว

ค่านิยมวิถีปฏิบัติ	ในเขต ฯ		นอกเขต ฯ	T =
	N =	60		
1. การเป็นตัวของตัวเอง *		5.25 (2)	6.60 (5)	T = 2.5176
2. การปรับตัวเข้ากับจังหวะและสิ่งแวดล้อม *		5.41 (3)	8.66 (6)	T = 6.5445
3. การให้อภัย *		6.51 (5)	5.22 (3)	T = 2.0476
4. การกตัญญูรู้คุณ *		5.05 (1)	4.04 (1)	T = 1.7119
5. ความรับผิดชอบ *		6.40 (4)	5.40 (4)	T = 1.7593
6. ความมีน้ำใจเมตตาอารี *		6.60 (6)	5.04 (2)	T = 2.4000

หมายเหตุ ค่า T ที่ .05 = 1.645

เครื่องหมายดอกจัน (*) คือค่านิยมวิถีปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 10 ผลปรากฏว่ามีอยู่ 6 ค่านิยม ที่มีความแตกต่างกันทางสถิติและอีก 5 ค่านิยมไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ค่านิยมที่มีความแตกต่างกันทางสถิติคือค่านิยมที่เป็นตัวของตัวเอง การปรับตัวเข้ากับจังหวะและสิ่งแวดล้อม การให้อภัย ความกตัญญูรู้คุณ ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจเมตตาอารี ส่วนค่านิยมที่ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ คือค่านิยมการพึ่งพาอาศัยกัน การรักษาน้ำใจกัน ความอ่อนน้อมเชื่อฟัง ความซื่อสัตย์ ความสนุกสนานร่าเริงแต่จากการทดสอบครั้งแรกคือการเรียงลำดับค่านิยมจากความสำคัญมากไปยังความสำคัญน้อย ปรากฏว่าชาวนาในเขตชลประทานให้ความสำคัญต่อค่านิยมของการพึ่งพาอาศัย อยู่ในลำดับที่ 1 และชาวนานอกเขตชลประทาน เรียงอยู่ในลำดับที่ 2 ในการทดสอบครั้งที่ 2 โดยใช้ T-Test มาทำการทดสอบ ผลปรากฏว่า ค่าที่ได้ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ เพราะจากการเรียงลำดับอยู่ลำดับที่มีความใกล้เคียงกันมาก ส่วนค่านิยมที่มีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างเห็นได้ชัดก็คือ ค่านิยมการปรับตัวเข้ากับจังหวะและสิ่งแวดล้อม จากการเรียงลำดับปรากฏว่า ชาวนาในเขตชลประทานเรียงอยู่ในลำดับ 5 และชาวนานอกเขตชลประทานเรียงอยู่ในลำดับที่ 10 เมื่อใช้สถิติ T-Test ทดสอบ ผลจึงปรากฏว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติสูง แสดงว่าชาวนาในเขตชลประทานให้ความสำคัญต่อค่านิยมการปรับตัวเข้ากับจังหวะ และสิ่งแวดล้อมมากกว่าชาวนานอกเขตชลประทาน เนื่องจากมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามา จึงทำให้ชาวนาในเขตชลประทานได้มีการปรับตัวให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสิ่งใหม่ที่เข้ามาในหมู่บ้าน (หมายเหตุ สิ่งใหม่ เช่น รถไถเดินตาม, แทร็คเตอร์, ปุ๋ยเคมี ฯลฯ)

วิธีวิเคราะห์ค่านิยมที่มีนัยสำคัญ

จากตารางที่ 10 ค่านิยมวิถีปฏิบัติมีอยู่ 6 ค่านิยมที่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

1. ค่านิยมการเป็นตัวของตัวเอง (ค่า $T = 2.5179$)
2. ค่านิยมการปรับตัวเข้ากับจังหวะและสิ่งแวดล้อม (ค่า $T = 6.5445$)
3. ค่านิยมการให้อภัย (ค่า $T = 2.0476$)
4. ค่านิยมความกตัญญูรู้คุณ (ค่า $T = 1.7119$)
5. ค่านิยมความรับผิดชอบ (ค่า $T = 1.7593$)
6. ค่านิยมความมีน้ำใจเมตตาอารี (ค่า $T = 2.4000$)

เกษตรกรได้ให้ความสำคัญต่อค่านิยมการเป็นตัวของตัวเอง การปรับตัวเข้ากับจังหวะ

และสิ่งแวดล้อม เพราะในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ก่อให้เกิดการแข่งขัน การอยู่รอดในสังคมที่แข่งขันกันจึงจำเป็นต้องพึ่งตนเองและการปรับตัวเข้ากับจังหวะและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนสำคัญมาก ด้วยเหตุนี้เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในเขตโครงการชลประทาน ซึ่งผูกพันกับ ระบบเศรษฐกิจแผนใหม่ มากกว่า จึงให้ความสำคัญไว้สูง ($T = 2.5179, T = 5.5445$) ตามลำดับ และนอกจากนั้น ค่าเฉลี่ย (Mean) ก็มีความแตกต่างกันมาก ระหว่างในเขตชลประทานกับนอกเขตชลประทาน

ค่านิยมการเป็นตัวของตัวเอง

ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน
ค่าเฉลี่ย 5.25 (4)	6.60 (9)

ค่านิยมการปรับตัวเข้ากับจังหวะและสิ่งแวดล้อม

ค่าเฉลี่ย 5.41 (5)	8.66 (10)
--------------------	-----------

เพราะฉะนั้นในการวิเคราะห์ค่า T-Test ที่ 0.5 (1.645) ค่านิยมทั้ง 2 ค่านิยมที่มีค่าเฉลี่ยและอันดับตำแหน่งร่วมแตกต่างกัน จึงทำให้ผลการวิเคราะห์แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยยะสำคัญ

ส่วนค่านิยม การให้อภัยและความมีน้ำใจเมตตาอารีนั้น เกษตรกรนอกเขตชลประทาน ได้ให้ความสำคัญค่อนข้างสูง โดยเฉพาะความมีน้ำใจเมตตาอารี เกษตรในเขตชลประทานให้ความสำคัญน้อยมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผลของการพัฒนาด้วยระบบการเกษตรแผนใหม่ ทำให้คนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากขึ้นคำนึงถึงรายได้ที่ตนจะได้รับมากกว่าที่จะนึกถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จึงทำให้ค่านิยมนี้ลดความสำคัญลงไป ($T = 2.0476, T = 2.4000$) ตามลำดับและค่าเฉลี่ยก็แตกต่างกัน

ค่านิยมการให้อภัย

ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน
ค่าเฉลี่ย 6.51 (8)	5.22 (5)

ค่านิยมความมีน้ำใจ

ค่าเฉลี่ย 6.60 (10)	5.40 (3)
---------------------	----------

เพราะฉะนั้นในการวิเคราะห์ค่า T-Test ที่ 0.5 (1.645) ค่านิยมทั้ง 2 ค่านิยมที่มีค่าเฉลี่ยและอันดับตำแหน่งร่วมแตกต่างกัน จึงทำให้ผลการวิเคราะห์แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยยะสำคัญสำหรับค่านิยมความกตัญญูรู้คุณ และค่านิยมความรับผิดชอบ ของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มมีความคล้ายคลึงกัน คือแตกต่างในเรื่องการเรียงลำดับความสำคัญเพียงเล็กน้อยส่วนค่านิยมความกตัญญูรู้คุณเกษตรกรนอกเขตโครงการชลประทานจัดไว้เป็นอันดับที่หนึ่งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรี โคมิน และสนธิ สมักรการ ที่ศึกษาเรื่องค่านิยมของชาวนาที่จัดไว้เป็นลำดับที่หนึ่งเช่นกัน (ค่า $T = 1.7119$, $T = 1.7593$) ตามลำดับและค่าเฉลี่ยก็แตกต่างกัน

ค่านิยมความกตัญญูรู้คุณ

ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน
ค่าเฉลี่ย 5.05 (3)	4.04 (1)

ค่านิยมความรับผิดชอบ

ค่าเฉลี่ย 6.40 (7)	5.40 (6)
--------------------	----------

เพราะฉะนั้นในการวิเคราะห์ค่า T-Test ที่ 0.5 (1.645) ค่านิยมทั้ง 2 ค่านิยมที่มีค่าเฉลี่ยและอันดับตำแหน่งร่วมแตกต่างกัน จึงทำให้ผลการวิเคราะห์แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญดังกล่าว

ตารางที่ 11 แสดงค่านิยมจุดหมายปลายทางจากการทดสอบค่า T-Test แล้ว

ค่านิยมจุดหมายปลายทาง	ในเขต ฯ	นอกเขต	
	60	44	
1. การช่วยเหลือผู้อื่น *	6.88 (8)	5.34 (5)	2.9230
2. การมีหลักการและศาสนาเป็นที่พึ่ง *	3.40 (1)	4.75 (2)	2.5472
3. ความภาคภูมิใจในตัวเอง *	4.11 (3)	5.86 (7)	3.1818

หมายเหตุ ค่า T ที่ .05 = 1.645

เครื่องหมายดอกจัน (*) คือค่านิยมจุดหมายปลายทางที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 11 ผลปรากฏว่ามีอยู่เพียง 3 ค่านิยม ที่มีความแตกต่างกันทางสถิติ และอีก 7 ค่านิยมไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ค่านิยมที่มีความแตกต่างกันทางสถิติ คือค่านิยมการช่วยเหลือผู้อื่น การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง ความภาคภูมิใจในตัวเอง ส่วนค่านิยมที่ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติคือ ค่านิยมการมีชีวิตสบายพอสมควร ความมั่นคงของประเทศชาติ ความรักอิสระเสรี ความสงบสุขทางใจ ความเสมอภาค ความสุขในชีวิตครอบครัว โลกที่มีสันติสุข แต่จากการทดสอบครั้งแรก คือการให้ชวানাเรียงลำดับค่านิยมจากความสำคัญมากไปยังความสำคัญน้อย ปรากฏว่าชวানাในเขตชลประทานให้ความสำคัญต่อค่านิยม การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง อยู่ในอันดับที่ 1 และชวานานอกเขตชลประทานให้ความสำคัญอยู่ในอันดับที่ 2 แต่ค่าเฉลี่ยที่ได้ต่างกัน คือในเขตชลประทาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ส่วนด้านนอกเขตชลประทานค่าเฉลี่ย 4.75 เพราะฉะนั้นค่า T ที่ออกมา จึงมีความแตกต่างกันทางสถิติ ($T = 2,5472$) แต่ในกรณีของค่านิยมความมั่นคงของประเทศชาติในเขตชลประทานนั้นค่าเฉลี่ย 3.95 นอกเขตชลประทานนั้นค่าเฉลี่ย 4.72 ค่าเฉลี่ยที่ได้ไม่ต่างกัน เพราะฉะนั้น ค่า T ที่ได้จึงไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ เพราะค่า T ที่ได้ $T = 1.4000$ สาเหตุที่ไม่มีความแตกต่างกัน เพราะชวানাในเขตชลประทานและชวานานอกเขตชลประทานให้ความสำคัญกับ ค่านิยมความมั่นคงของประเทศชาติเท่า ๆ กัน จากข้อความตอนต้นข้าพเจ้าได้กล่าวเกี่ยวกับค่านิยมของความมั่นคงของประเทศชาติ ได้อ้างอิงงานวิจัยของสนธิ สมัครงการ และสุนทร โภภินก็แสดงให้เห็นชัดว่าค่านิยมอันนี้มีความสำคัญต่อชวানাทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน

วิเคราะห์ค่านิยมที่สํานัญยะสำคัญ

จากตารางที่ 11 ค่านิยมจุดหมายปลายทาง มีอยู่ 3 ค่านิยม ที่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

1. ค่านิยมการช่วยเหลือผู้อื่น (ค่า $T = 2,9230$)
2. ค่านิยมการมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง (ค่า $T = 2,5472$)
3. ค่านิยมความภูมิใจในตัวเอง (ค่า $T = 3.1818$)

จะเห็นได้ว่า ค่านิยมทั้ง 3 ค่านิยม เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในเขตโครงการชลประทานให้ความสำคัญต่อ ความภาคภูมิใจในตัวเอง ในอันดับที่สูงกว่าเกษตรกรที่อยู่นอกเขตโครงการชลประทาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานทำงานหนักมากขึ้นมีความ

เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น และมีความสามารถในการประกอบอาชีพมากขึ้น จึงให้ความสำคัญแก่
 ค่านิยมความภาคภูมิใจในตัวเองมาก เกษตรกรนอกเขตชลประทานซึ่งจัดอยู่ในเขตเกษตรล้ำหลัง
 และจากข้อมูลทั่วไป ซึ่งพบว่า เกษตรกรนอกเขตโครงการชลประทานยังมีลักษณะครอบครัวเป็น
 แบบครอบครัวขยาย การพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือเกื้อกูลกันจึงมีมาก ส่วนค่านิยมการมีหลักธรรมและ
 ศาสนาเป็นที่พึ่ง ในเขตชลประทานจากกลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงมากกว่าชายจึงให้ความสำคัญแก่การ
 มีหลักธรรม และศาสนาเป็นที่พึ่งมากกว่าเกษตรกรนอกเขตชลประทาน (ค่า $T = 3.1818$), $T =$
 2.9230 , $T = 2.5472$) ตามลำดับ และนอกจากนั้นค่าเฉลี่ย (Mean) ก็มีความแตกต่างกัน
 ระหว่างในเขตและนอกเขตชลประทาน

ค่านิยมความภาคภูมิใจในตัวเอง

ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน
ค่าเฉลี่ย 4.11 (3)	5.86 (7)

ค่านิยมการช่วยเหลือผู้อื่น

ค่าเฉลี่ย 6.88 (8)	5.34 (5)
--------------------	----------

ค่านิยมการมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง

ค่าเฉลี่ย 3.40 (1)	4.75 (2)
--------------------	----------

เพราะฉะนั้นในการวิเคราะห์ค่า T-Test ที่ 0.5 (1.645) ค่านิยมทั้ง 2 ค่านิยมที่
 มีค่าเฉลี่ยและอันดับตำแหน่งร่วมแตกต่างกัน จึงทำให้ผลการวิเคราะห์แตกต่างกันทางสถิติอย่างมี
 นัยสำคัญดังกล่าว

สรุป ค่านิยมที่แตกต่างกันทางสถิติระหว่างค่านิยมวิถีปฏิบัติ และค่านิยมจุดหมายปลาย
 ทาง

ค่านิยมวิถีปฏิบัติ ได้แก่

1. ค่านิยมการเป็นตัวของตัวเอง
2. ค่านิยมการปรับตัวเข้ากับจังหวะและสิ่งแวดล้อม

3. ค่านิยมการให้อภัย
4. ค่านิยมความกตัญญูรู้คุณ
5. ค่านิยมความรับผิดชอบ
6. ค่านิยมความมีน้ำใจเมตตาอารี

ค่านิยมจุดหมายปลายทาง ได้แก่

1. ค่านิยมการช่วยเหลือผู้อื่น
2. ค่านิยมการมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง
3. ค่านิยมความภาคภูมิใจในตัวเอง